

STÁTNÍ ZDRAVOTNÍ ÚSTAV

Historie

Ochrana veřejného zdraví a zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva patří do úkolů státu stejně jako obrana či sociální péče. Státní zdravotní ústav slouží jako vědecká instituce, která skrz výzkum, monitorování, intervence a spolupráci na tvorbě zákonů přispívá k prevenci a kontrole nemocnosti obyvatelstva. Od jeho historických kořenů, kdy byl kladen důraz na ochranu veřejného zdraví v Československu a následně České republiky, se nyní ústav podílí také na evropských a globálních projektech, které mají zlepšit zdraví obyvatel i v jiných částech našeho globalizovaného světa.

Vybudování SZÚ (1921-1939)

Plánem na zřízení Státního zdravotního ústavu (SZÚ) se již zabýval ministr zdravotnictví Vavro Šrobár. Za jeho působení byl sjednán dar Rockefellerovy nadace na vybudování ústavu. Smlouvu mezi ministerstvem veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy ČR a Rockefellerovou nadací z 25. srpna 1921, která obsahovala závazek nadace přispět na výstavbu SZÚ částkou 26 966 600 Kč za podmínky, že ministerstvo zdravotnictví zajistí k témuž účelu nejméně 23 471 700 Kč a že vybudování ústavu nebude trvat déle než šest let, podepsal tehdejší ministr Ladislav Procházka. Pro ústav byl vybrán pozemek v bezprostředním sousedství vinohradské nemocnice, plány navrhl architekt Rudolf Kvěch.

Zdravotní ústav za války (1939-1945/9)

Činnost Státního zdravotního ústavu v období let 1939-1945 výstižně charakterizoval doc. MUDr. František Vaníček v prvním poválečném čísle Zpráv, které vyšlo 26. května 1945: Dnem 14. března 1939 přestal být Státní zdravotní ústav v Praze ústavem Československé republiky. Slovensko vytvořilo ústav vlastní, ale nevyrábělo séra a očkovací látky.

Reorganizace ústavu (1949-1989)

23. února 1949 byl Státní zdravotní ústav republiky Československé zákonem č. 70/1949 Sb., o Státním zdravotnickém ústavu, reorganizován a jeho název změněn na Státní zdravotnický ústav. SZÚ měl sídlo (hlavní ústav) v Praze, oblastní ústav pro Slovensko v Bratislavě a pobočky ve větších městech.

Znovuzřízení SZÚ (1989-2003)

Po roce 1989 ústav prošel řadou změn, které reflektovaly nové trendy ve společnosti a v preventivní medicíně. V lednu 1990 byl pověřen vedením a poté konkurzem potvrzen ve funkci ředitele, tehdy ještě IHE, prof. MUDr. Bohumil Ticháček, DrSc. Má zásluhu na tom, že se ústav v nových podmínkách vrátil k tradici, původnímu názvu a demokratickým způsobům řízení.

Novodobá historie (2004 až nyní)

Vstup do Evropské unie v roce 2004 představoval další mezník v oblasti zdravotnictví, kde SZÚ sehrál důležitou roli. Nejenom že se ústav podílel na implementaci evropských právních předpisů do české legislativy, ale zároveň jeho odborníci přispěli k zavedení nových předpisů (např. v oblasti zdravotní nezávadnosti hraček), které vycházejí z českých norem a jsou pomyslnou předlohou evropské legislativy. Tímto SZÚ obhájil svou dlouholetou vedoucí roli na poli ochrany veřejného zdraví, a úspěšně se tak zařadil mezi přední evropské expertní organizace tvořící odborné zázemí pro potřeby Evropského centra pro prevenci a kontrolu nemocí (ECDC). Vyvrcholením pak byla příprava evropských legislativních norem na úseku ochrany veřejného zdraví během předsednictví ČR v Radě EU.

Pro zájemce o historii Státního zdravotního ústavu je k dispozici nezkrácená verze.

[Historie SZÚ](#)